

23.5.2024

Aluehallituksen päätökseen 28.02.2024 § 55 viitaten, HYTE-neuvottelukunta antaa lausunnon palvelujärjestelmän uudistuksesta.

HYTE-neuvottelukunta keskittyy lausunnossaan ensisijaisesti asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden ja osallisuuden edistämisen näkökulmiin.

Lausuntonamme toteamme seuraavaa:

Palvelujärjestelmän uudistamisessa ja toiminnan keskittämisessä tulee huomioida asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden sekä osallisuuden edistäminen ja yhdenvertaisuus sote-palveluissa. Asukkaiden sairastavuus ja alueelliset erot ovat tärkeitä huomioitavia tekijöitä palvelujärjestelmän uudistamisessa. On järkevää säilyttää sosiaali- ja terveysterveystoimet lähellä erityisesti niillä alueilla, joilla sairastetaan eniten. Tämä varmistaa, että palvelut vastaavat alueen tarpeita. Pohjois-Savossa tämä tarkoittaisi erityisesti panostamista niihin alueisiin, joilla sairastavuus on korkein. Lisäksi tulee vahvistaa kuntien, järjestöjen ja hyvinvointialueen yhdyspintatyötä. Näin voidaan parhaiten edistää asukkaiden terveyttä ja hyvinvointia, kaventaa hyvinvointieroja ja välttää alati kasvava paine ja kustannukset erikoissairaanhoidossa.

Perusterveydenhuolto on keskeinen osa palvelujärjestelmää, ja sen vahvistaminen on tärkeää. Perusterveydenhuollossa tehtävä työ kattaa laajan hyvinvointia ja terveyttä edistäviä terveystoimia, kuten terveysneuvontaa, sairauksien ennaltaehkäisyä, varhaista tukea, ohjausta, hoitoa ja seurantaa. Perusterveydenhuolto on usein ihmisten ensimmäinen kontakti terveystoimiin, ja sen tehokkuus vaikuttaa koko terveydenhuollon toimintaan. Asiakaslähtöinen ja moniammatillinen työskentely perusterveydenhuollossa on avainasemassa, jotta voidaan vastata ihmisten tarpeisiin ja edistää terveyttä yhteisöissä.

HYTE-kertoimen avulla saatu raha tulisi taloussuunnittelussa korvamerkitä ja kohdentaa hyvinvointialueilla tehtävään hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ja osallisuuden vahvistamisen työhön ja resursseihin palvelutuotannossa, HYTE- ja osallisuusyksiköissä sekä järjestöavustuksin järjestötoimintaan, jotka tukevat ja täydentävät hyvinvointialueen HYTE- ja osallisuustyötä.

Pohjois-Savon asukkaiden mahdollisuus osallistua omien palveluidensa suunnitteluun tulee turvata kaikissa ikävaiheissa. Asukkaiden tulee saada riittävästi tietoa palveluihin suunnitelluista muutoksista ja heillä tulee olla vaikuttamismahdollisuuksia heitä koskevien palvelujen suunnitteluun ja kehittämiseen. Näin alueen asukkaiden ja asiakkaiden turvallisuuden tunne ja luottamus hyvinvointialueen palveluiden saatavuuteen ja osallisuuden myötä myös koettu hyvinvointi sekä resilienssi vahvistuu.

Digitaalisia palveluita ja etähoitoa tulee vahvasti kehittää. Onnistuminen edellyttää sitä, että ihmisillä on käytettävissään toimivat yhteydet ja heitä opastetaan ja autetaan palvelujen käytössä. Kunnat ja järjestöt voivat tässä toimia hyvinvointialueen kanssa yhteistyössä. On huolehdittava, että lähipalvelut turvataan ja kohdennetaan digitaaliset palvelut oikeille kohderyhmille.

Pohjois-Savon HYTE-neuvottelukunnan lausunto palvelujärjestelmän uudistukseen

23.5.2024

Tärkeää on saada erityisesti sairaaloiden ja sote-keskusten lähellä asuva väestö käyttämään laajasti digitaalisia palveluja. Jos digipalveluja käyttävät nykyistä enemmän ne, joilla on siihen parhaat taidot ja yhteydet, tämä vapauttaa resursseja tarpeellisiin fyysisiin kiinteisiin ja liikkuviin palveluihin ja ennaltaehkäisyyn. Väestön hyvinvointiin tarvitaan ylimaakunnallista satsaamista Itä-Suomen yhteistoiminta-alueella. Itä-Suomen yliopiston terveystutkimus- ja vaikuttavuusosaaminen tulee hyödyntää täysimääräisesti ja luoda yhdessä valtion kanssa vaikuttavuutta sote-alalle sekä ennaltaehkäisyyn. Pohjois-Savo voisi olla esittämässä tällaista valtakunnallista pilottia.